

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 612.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245215802336/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Sextende Aarhundrede

langt fra, har dog fem Aarhundreder godtgjort, thi allerede under Edvarderne i det Fjortende Aarhundrede dukkede Engelskheden kiendelig op med Wicklef og Chaucer, og banede sig i det Sextende, med Elisabeth, Veien til den Dronning-Stol paa Øen og paa Havet, hvorfra den i det Nitteende ei blot fordunkler hele den Romanske Kreds, men straalere over hele Christenheden.

Vistnok er denne ny Engelskhed ligesaa blandet som Tungemaalene, hvorpaa Normannisk, Wælsk og Galisk [Romansk], som bekiendt, har havt en stærk Indflydelse, og den kunde derfor umuelig i samme Grad, som den Gamle, tjene Tydskland og Norden til Mønster, men dog baade har den virket og vil sikkert fremdeles virke usigelig velgiørende paa alle Frænde-Folkene, saa den kræver Verdens-Historiens fulde Opmærksomhed og fortjende en langt nøiere Udvikling end Omstændighederne her vil tillade.

Det hører nemlig til den Galiske [Vælske] og Romanske Indflydelse paa Engelskheden, at den hidtil for det meste miskiendte sin høie Oprindelse og sin store Bestemmelse, og betragtede sin glandsfulde Angelske Fortid som et Barbari, hvorpaa Normannerne tildeels og de Classiske Bogorme fuldelig raadte Bod, og den skæve Retning, som Udviklingen derved nødvendig tog, viiste sig da ogsaa i en forbausende Lige-gyldighed for de skriftlige Mindesmærker fra Middelalderen, hvori den ægte Engelske Storhed spiller sig. Ikke blot den Angel-Sachsiske Bogskat fik Lov til at hensmuldre i Støvet, men selv Wicklefs Bibel-Oversættelse og øvrige Skrifter vente endnu næsten ganske¹ paa Udgivelse*), og med den bedste Villie kan vi derfor endnu kun gjøre lidt til »Gammel-Engelands« Oplysning og Ære! Saameget er imidlertid klart, at Wicklef ligetil sin Død (1384), under stort Medhold, blandt andet af Digteren Chaucer og Hertug John Gant af Lancaster, protesterede mod Brød-Forvandling, Aflad, Munke-Hellighed og Pavedom, tog Modersmaalets Kirke-Brug i Forsvar, og oversatte til den Ende Bibelen paa Engelsk, og da man i Engeland giennem hele det Femtende Aarhundrede ikke blot skrev og læste paa Modersmaalet, men skrev og læste saa munkefiendske Bøger som Peder Plovmands Syn og Troes-Bekiendelse, kan det heller aldrig feile,

*) Indledningen til Babers Udgave af Wicklefs »Ny Testamente.« London 1810.

¹ 2. Udg. »har lige indtil nu maattet vente«